

Hernieuwing erkenning RL Meetjesland

Aanvraag tot de tweede hernieuwing van de definitieve erkenning van het Regionaal Landschap Meetjesland

---

Datum van goedkeuring	25 oktober 2012
Volgnummer	2012 075
Coördinator + e-mailadres	Anke Geeraerts, anke.geeraerts@minaraad.be
Co-auteur + e-mailadres	

Mevrouw Marleen Evenepoel
Administrateur-generaal
Agentschap voor Natuur en Bos
Koning Albert-II-laan 20
1000 Brussel

Datum **25 oktober 2012**

Uw referentie **BL-GSB/RLREG/HERERK/12_06754/LS**

Onze referentie **02/L20/2012/0920**

Betreft **Aanvraag tot de tweede hernieuwing van de definitieve erkenning van het Regionaal Landschap Meetjesland**

Mevrouw de administrateur-generaal,

- [1] Op 6 juli 2012 ontving de Minaraad de adviesvraag betreffende de nieuwe erkenning van Regionaal Landschap Meetjesland op grond van art. 5, §1, in het Besluit van de Vlaamse Regering van 8 december 1998 tot vaststelling van de regels voor de voorlopige en definitieve erkenning van Regionale Landschappen (Besluit Regionale Landschappen).
- [2] Op 31 december 2012 loopt de tweede erkenningsperiode van zes jaar van Regionaal Landschap Meetjesland als definitief erkend regionaal landschap af. Overeenkomst artikel 6, §5, van het Besluit Regionale Landschappen houdt dit in dat Regionaal Landschap Meetjesland in de loop van 2012 een aanvraag moet indienen voor een hernieuwing van de erkenning.
- [3] Huidig advies dient binnen een termijn van 60 kalenderdagen na ontvangst van het dossier te worden overgemaakt aan het Agentschap voor Natuur en Bos (d.i. 4 september 2012). Er werd uitstel gevraagd tot de raadszitting van 25 oktober 2012.
- 1. Voorgeschiedenis**
- [4] De Minaraad adviseerde tussen 2001 en 2006 meerdere malen negatief in dossiers rond de uitbreiding van het werkingsgebied of jaarverslagen van

Regionaal Landschap Meetjesland¹. De voornaamste redenen waren toen de foutieve samenstelling van de bestuursorganen, onduidelijke boekhouding en gebrek aan verankering van de organisatie en de werking van dit regionaal landschap binnen de krijtlijnen van het Natuurdecreet en zijn uitvoeringsbesluit.

- [5] Hoewel de samenstelling van de bestuursorganen tegen 2006 werd bijgesteld en er relevante projecten in kader van natuurbehoud, kleine landschapselementen en streekeigen karakter werden uitgevoerd, bleef de boekhouding niet transparant, was er bij de acties te weinig focus op de meerwaarde voor natuur (voornamelijk bij de activiteiten rond natuurrecreatie en natuureducatie) en ontbrak het aan herkenbaarheid en profilering van Regionaal Landschap Meetjesland (i.c. geen landschapskrant en niet voldoende publieksactiviteiten). De Minaraad adviseerde bijgevolg het jaarlijkse evaluatieverslag in 2006² slechts deels positief en opnieuw negatief in 2007³ en 2009⁴. Er werd gevraagd meer aandacht te besteden aan het uitbouwen van bovenstaande domeinen door sterkere accenten te leggen op natuur en meer eigen, concrete en resultaatgerichte initiatieven te organiseren.
- [6] In 2006 bracht de Minaraad wel een positief advies uit over de tweede definitieve erkenning van Regionaal Landschap Meetjesland⁵ onder de voorwaarden besproken in het bovenstaande paragraaf.

2. Kadering in beleid

- [7] In uitvoering van het Witboek Interne Staats Hervorming (8/4/2011) zullen regionale landschappen worden overgedragen naar de provincies. In het

---

¹ Briefadvies van 1 maart 2001 betreffende de aanvraag tot definitieve erkenning van het Regionaal Landschap Meetjesland. Advies van 5 juli 2001 over de regionale landschappen. Advies van 4 juli 2002 over de werkingsverslagen 2001 van de acht erkende regionale landschappen. Advies van 3 juli 2003 over de werkingsverslagen 2002 van de negen erkende regionale landschappen.. Briefadvies van 18 december 2003 over de uitbreiding van het werkingsgebied van Regionaal Landschap Meetjesland. Advies van 9 september 2004 over de werkingsverslagen van 2003 van de negen erkende regionale landschappen. Briefadvies van 2 februari 2006 over de uitbreiding van het werkingsgebied van Regionaal Landschap Meetjesland.

² Advies van 6 juli 2006 betreffende de werkingsverslagen voor 2005 van tien erkende regionale landschappen.

³ Advies van 28 juni 2007 over de werking van de regionale landschappen.

⁴ Advies 20110/42 betreffende de evaluatie van de werking van de regionale landschappen.

⁵ Briefadvies van 26 oktober 2006 over de verlenging van de definitieve erkenning van het Regionaal Landschap Meetjesland.

briefadvies van de Minaraad van 21/06/2012⁶ werd deze overheveling besproken. Aangezien hier verder nog geen zekerheden over bestaan, bekijkt de Minaraad de voorliggende erkenningsaanvraag enkel op basis van de erkenningscriteria in het Besluit Regionale Landschappen.

3. Algemene opmerkingen

- [8] Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) bezorgde richtlijnen aan Regionaal Landschap Meetjesland voor het opstellen van het hererkenningsdossier gebaseerd op de instructies van 2011 van de definitieve erkenning van zeven regionale landschappen. Regionaal Landschap Meetjesland moest de volgende onderwerpen bespreken in zijn aanvraag: (1) terugblik, (2) financiële analyse, (3) strategische en operationele positionering. ANB vroeg tevens om '*zoveel mogelijk*' rekening te houden met de voorgaande adviezen van de Minaraad (zie paragraaf 1) en ANB.
- [9] De Minaraad stelt vast dat het dossier overzichtelijk is opgebouwd en de gevraagde hoofdpunten van de nota van ANB aan bod komen. Ook de opmerkingen van de Minaraad komen in een apart hoofdstuk aan bod. De hoofdlijnen van de intentieverklaring worden herhaald maar niet gelinkt aan de aparte acties. Verder ontbreken nog enkele gevraagde toelichtingen. Dit zal in de volgende paragrafen verder verduidelijkt worden.

4. Terugblik

- [10] De hoofdlijnen van de werking van de voorbije zes jaar worden besproken aan de hand van vier thema's: (terrein)acties, communicatie (acties en interne organisatie), samenwerkingen met doelgroepen en overheden, en interne organisatie. Van elk thema worden nadien de sterktes en zwaktes bepaald. Regionaal Landschap Meetjesland voerde volgende acties uit om de zwaktes uit de SWOT analyse van 2006 (en opgemerkt in eerdere adviezen van de Minaraad en ANB) weg te werken: (1) Het werkingsgebied werd uitgebreid naar 10 gemeenten. (2) De monitoring van projecten werd verfijnd door een betere definitie van indicatoren bij opstart van projecten, bij systematische monitoringscampagnes en door nauwe samenwerking met vrijwilligers. (3) Het regionaal landschap zette sterk in op communicatie door verschillende aanpassingen aan de vaste communicatiemiddelen (waaronder het opnieuw uitgeven van een landschapskrant) en huisstijl, het uitwerken van een communicatiestrategie en het instellen van een deeltijdse communicatiemedewerker. (4) Ook het overkoepelend overleg werd geactiveerd door het organiseren van structureel overleg met milieuambtenaren, provincie en gemeentebesturen, deelname aan overleg binnen de regiowerking, deelname aan overleg in de processen 'Samen sterk' en het proeftuinproject 'Streeknetwerk Meetjesland', het organiseren van

---

⁶ Advies van 21 juni 2012 over de toekomst van bosgroepen en regionale landschappen

een 'Strategische Oriëntatie' in samenwerking met de Raad van Bestuur en subsidiërende overheden, en het organiseren van overkoepelende projecten zoals 'Meetjes-land-bouwer' en 'Schuilgroen'.

- [11] Vanuit deze realisaties worden blijvende aandachtspunten gedefinieerd met als voornaamste: (1) het bewaken van het evenwicht tussen profilering van het regionaal landschap als organisatie t.o.v. profilering van de partners, (2) het betrekken van het brede publiek en niet enkel van reeds betrokken mensen, (3) de toenemende afhankelijkheid van projectmiddelen, (4) het verbeteren van monitoring en (5) het bewaken van het evenwicht bij overleg met natuurverenigingen.
- [12] De uitgevoerde acties werden gekaderd in relatie tot het Besluit Regionale Landschappen. Zo werden 5 acties uitgevoerd ter bevordering van kleine landschapselementen, 11 acties rond landschapszorg en streekeigen karakter, 4 acties rond recreatief medegebruik en natuurrecreatie en 3 acties in kader van natuur- en milieueducatie en sensibilisatie.
- [13] De Minaraad staat positief t.o.v. de gerealiseerde acties en geleverde inspanningen om rekening te houden met voorgaande adviezen. De Minaraad stelt wel vast dat enerzijds er geen link werd gemaakt tussen de acties en de intentieverklaring zoals gevraagd in de nota van ANB en anderzijds dat een meer gedetailleerde verslaggeving wenselijk en noodzakelijk is voor het correct inhoudelijk beoordelen van de acties in relatie tot de erkenningscriteria. De Minaraad kan op basis van huidig verslag namelijk slechts in beperkte mate nagaan of de uitgevoerde projecten een voldoende grote meerwaarde hebben voor natuur, een aandachtspunt bij vorige adviezen. Ook wat betreft de publicatie van de landschapskrant en organisatie van publieksactiviteiten, opnieuw twee 'oude' probleempunten in de werking, blijft de verslaggeving vaag.
- [14] Bij toekomstige hererkenningsaanvragen zou het dan ook aangewezen zijn om:
- (1) GIS-kaarten met locaties bij te voegen of specifieke aantallen te vermelden. Hoeveel poelen zijn er aangelegd? Waar vonden de gericht op creatie van nestgelegenheid voor zwaluwen plaats?
  - (2) De uitgevoerde acties duidelijker te omschrijven: vb. Wat wordt er bijvoorbeeld bedoeld met 'educatieve aanplantingen'? Welke indicatoren worden gebruikt bij monitoring?
  - (3) Het aantal vormings- en publieksactiviteiten duidelijk te vermelden met aantal aanwezigen en aanwezigheidslijsten in bijlage.
  - (4) Duidelijk aan te geven hoeveel keer per jaar de landschapskrant verschenen is en deze eventueel ter illustratie bij te voegen in bijlage.

5. Financiële analyse

- [15] Regionaal Landschap Meetjesland ontving in 2011 483.000€ inkomsten waarvan 140.000€ van het Vlaams Gewest. De uitgaven lagen in totaal op 484.000€ waarvan 268.000€ personeelskosten, 100.000€ werkingskosten, 93.000€ projectkosten en 16.000€ reservevorming. Er vond over de jaren heen een afbouw van de werkingskosten plaats en er werd een sociaal passief en een reserve opgebouwd. Er werd overgeschakeld naar een analytische boekhouding zodat geldstromen uit subsidies beter gelinkt kunnen worden aan projecten. Het multiplicatoreffect van Regionaal Landschap Meetjesland is 3 maar er wordt opgemerkt dat dit waarschijnlijk een onderschatting is.
- [16] De Minaraad staat positief tegenover de professionalisering van de boekhouding. Er werd echter geen toelichting gegeven over het besteden van de communicatiekosten zoals gevraagd werd in de instructienota van ANB. Het zou bovendien interessant zijn om ook in de verslaggeving de inkomsten uit subsidies op te splitsen in structurele en projectkosten. Zo kan er een betere analyse van de uitgaven gemaakt worden. Bovendien wordt op pagina 8 gesteld dat er een verschuiving is van werkingsmiddelen naar projectmiddelen, maar uit de voorliggende tabellen en staafdiagrammen kan dit niet worden opgemaakt, omdat inkomsten uit projecten en structurele subsidies niet apart worden vermeld.

6. Strategische en operationele positionering.

6.1 Strategie in kader van samenwerkingen met partners en daarbuiten.

- [17] Naar aanleiding van het ontslag van de vorige coördinator en bijsturing van de werking door ANB werden reeds in 2010 - via een proces van 'Strategische Oriëntatie' in samenwerking met de Raad van Bestuur en voornaamste subsidiërende overheden van Regionaal Landschap Meetjesland - strategische prioriteiten geformuleerd. Het doel van deze oefening was het aflijnen van de doelstellingen van de organisatie rekening houdend met de doelstellingen en behoeften van de verschillende doelgroepen en partners. Hierbij werd rekening gehouden met de sterkten en zwakten van de werking en de kansen en bedreigingen waarop de werking moet anticiperen.
- [18] De vastgestelde strategische prioriteiten waren:
- (1) Tegengaan van de verdere achteruitgang van de kleine landschapselementen door het gebieds- en themagericht stimuleren van oordeelkundige aanleg én beheer.
  - (2) Realiseren van natuurverweving in open ruimte tussen de bosgebieden in samenwerking met de diverse gebruikers van de open ruimte.

(3) Stimuleren van agrarische natuur- en landschapsbeheer door bewustmaking over ecologische en economische baten.

- [19] In dit hererkenningsdossier presenteert Regionaal Landschap Meetjesland een herwerking van deze Strategische Oriëntatie in het licht van de nieuwe bestuurlijke uitdagingen. Als conclusie wordt vastgesteld dat de drie strategische prioriteiten van 2010 blijven gelden, maar dat de bestuurlijke verschuivingen leiden tot een bijkomende vierde prioriteit met name (4) de werking consolideren op het vlak van aansturing en financiering.
- [20] De Minaraad staat positief t.o.v. de aandacht die en manier waarop Regionaal Landschap Meetjesland zijn strategische en operationele doelstelling de voorbije 6 jaar heeft aangepakt en uitgewerkt. De Minaraad stelt vast dat gekozen strategische prioriteiten sterk aansluiten bij het Natuurdecreet maar vraagt om blijvende aandacht te hebben voor de werking rond natuurrecreatief medegebruik, natuursensibilisatie en –educatie. De Minaraad raadt ook aan blijvende aandacht te besteden aan de evaluatie van de uitgevoerde acties.

6.2 Accenten of opportuniteiten in het kader van de nakende overdracht naar de provincies

- [21] ANB vroeg ook om – indien gewenst – accenten of opportuniteiten voor de werking van regionale landschappen mee te geven in het hererkenningsdossier.
- [22] Regionaal Landschap Meetjesland geeft aan dat de onzekerheid over de toekomstige rol van regionale landschappen en over het personeelsbestand een negatieve impact heeft op de (samen)werking(en). Bovendien geeft Regionaal Landschap Meetjesland aan dat de overheidsbesparingen een versterkende rol hebben op deze negatieve gedachtegang. Naar de toekomst toe vragen ze dat de evenwichtige aansturing en samenwerking met relevante doelgroepen (ook vb. polderbesturen), en lokale én provinciale overheden een belangrijke aspect moet blijven van een regionaal landschap. De voornaamste uitdaging is volgens hen de voeling met de drie pijlers (Natuurbeleid, Landschapsbeleid en Plattelandsbeleid) te behouden ondanks wijziging van budgetten en de zoektocht naar alternatieve financiering.
- [23] De Minaraad neemt nota van voorgestelde accenten in kader van de toekomstige werking van regionale landschappen. In een recent briefadvies over de toekomst van de bosgroepen en regionale landschappen⁷ gaf de Minaraad reeds aan dat de samenwerkingen tussen de verschillende doel-

---

⁷ Briefadvies Minaraad (2012/40) van 21/06/2012 inzake de toekomst van regionale landschappen bosgroepen in de context van de interne staatshervorming.

groepen en overheden binnen regionale landschappen in de toekomst belangrijk is ('interactieve democratie')(hoewel er op dit vlak nog groeipunten zijn). De Minaraad adviseerde tevens om ook in de toekomst een sterke – doch gewijzigde - rol te voorzien voor zowel provincies als Vlaams Gewest bij de werking van Regionaal Landschappen.

- [24] Minaraad wijst er wel op dat een te sterke consolidering op vlak van aansturing en financiering vernieuwing en flexibiliteit in de weg kan staan.

6.3 Rol en taakstelling ten aanzien van de invulling van instandhoudingsdoelstellingen voor de speciale beschermingszones in het werkingsgebied.

- [25] In het erkenningsdossier wordt aangegeven dat Regionaal Landschap Meetjesland reeds werkt aan de Instandhoudingsdoelstellingen hoewel er momenteel nog geen formele taak voor hen is weggelegd op dit vlak. In hun werkingsgebied liggen zes gebieden van de habitatrictlijn en meerdere locaties met Krekengebied (Vogelrichtlijn). De toekomstige acties van Regionaal Landschap Meetjesland in dit kader zouden zich vooral situeren op vlak van (1) realisatie natuurverbindingen binnen of buiten speciale beschermingszones, (2) soortbeschermingsacties (vb. akker- en weidevogels, amfibieën), (3) creëren van draagvlak, (4) stimuleren van private eigenaars richting een natuurgericht beheer.

- [26] Zoals in paragraaf 7 besproken doet de Minaraad geen uitspraak over de rol en taakstelling van regionale landschappen ten aanzien van de instandhoudingsdoelstellingen.

6.4 Inspanningen met betrekking tot 'Good Governance' (Advies 2010/42)

- [27] In de instructies van ANB werd gevraagd de inspanning inzake 'good governance' zoals bepaald in het advies van 2010/42 van de Minaraad te bespreken en via een tijdslijn deze inspanningen te kaderen. Regionaal Landschap Meetjesland deed de noodzakelijk inspanning naar een beter bestuurlijk beleid door het instellen van een dagelijks bestuur, het herwerken van het huishoudelijk reglement en het opstarten van de Strategische Oriëntatie.

- [28] De Minaraad vindt deze ontwikkelingen positief maar raadt aan in de toekomst bewijstukken aan de verslaggeving toe te voegen. Bovendien geeft Regionaal Landschap Meetjesland geen tijdslijn mee om deze acties te duiden in tijd.

7. Conclusie

- [29] De Minaraad adviseert de tweede erkenning van Regionaal Landschap Meetjesland positief maar vraagt blijvende aandacht te besteden aan een

duidelijke verslaggeving, acties rond natuureducatie, -sensibilisatie en recreatief medegebruik en profilering (i.c. landschapskrant en publieksactiviteiten).

Hoogachtend,

Walter Roggeman

Voorzitter